

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția :
Strada Academiei No. 6.
Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament :
Exemplarul 5 Lei
Pe un an 200 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 858—1929.

Necrolog.

Cu durere comunicăm Ven. Cler diecezan, că On. Alexandru Frugina, paroh în Bocșig, în ziua de 23 Martie crt. a repasat în Domnul în anul 37-lea al vieții și al 8-lea al preoției sale.

În veci amintirea lui!
Oradea, 8 Aprilie 1929.

No. 911—1929.

Concurs la parohia Delani.

Pentru complenirea parohiei Delani (distr. Beiuș), care în urma numirii On.-lui Gheorghe Ardelean la parohia Homorodul de mijloc a devenit vacantă, prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 1 Maiu crt.

Oradea, Șed. Cons. din 8 Aprilie 1929.

Nr. 912—1929.

Concurs pentru parohia Ciumești.

Pentru complenirea parohiei Ciumești (distr. Eriu), care în urma numirii On.-lui Gheorghe Pinteș la parohia Lipău a devenit vacantă, prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 1 Maiu crt.

Oradea, Șed. Cons. din 8 Aprilie 1929.

No. 914—1929.

Concurs la parohia Bocșig.

Pentru complenirea parohiei vacante Bocșig (distr. Jeriu) prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 1 Maiu 1929.

Oradea, Șed. Cons. din 8 Aprilie 1929.

No. 916—1929.

Ajutorarea orfanilor de războiu.

La invitarea Societății Ocrotirea Orfanilor de Războiu Regionala IX. Cluj, prin aceasta lăsăm tuturor preoților, ca acțiunilor (colecte, serbări etc.) ce se vor porni pentru adunarea fondurilor necesare la susținerea orfelinatelor și ajutorarea orfanilor să le dea tot concursul.

Oradea, Șed. Cons. din 8 Aprilie 1929.

No. 926—1929.

Distribuirea Sf. Mir.

După rânduiala sfintei noastre Biserici în Sfta și Marea Joia Patimilor Domnului am consacrat Sftul Mir pentru întreaga Noastră Dieceză. Prin urmare lăsăm conducătorilor oficiilor protopopești, ca fiecare să trimită la biserica noastră catodală după Sf. Mir, pe care apoi îl vor distribui parohiilor din district având să se îngrijească ca Mirul vechiu să fie ars în candelă, iar cel nou să fie așezat și păstrat în vas curat.

Oradea, 8 Aprilie 1929.

PARTEA NEOFICIALĂ

DIN PROGRAMUL NOSTRU.

Când a pornit la drum această modestă revistă, pe lângă partea oficială, și-a fixat și un program de cultură religioasă. A voit să contribuie, după puteri, la „întărirea sentimentului religios în general și la adâncirea convingerii catolice românești în special.”

Răsfoind cei patru ani de muncă și stăruință în împlinirea acestei misiuni, constatăm cu mângâiere, că, după împrejurări și cât permit cadrele restrânse ale unui organ diecezan, ceea ce s'a spus și propovăduit în coloanele acestea sunt roadele unei

munci cu adevărat pozitive. S'a propovăduit și apărât cu tărie „alipirea neclintită către religiunea Romei eterne, cu care trăim și murim.” Și cele propovăduite au avut un adânc răsunset în inimele tuturor fiilor Bisericii noastre, cari le-au primit cu în-suflețire.

Și când facem această constatare plăcută, ne simțim datori a ne opri asupra a lor două puncte din „Programul nostru” dorind o aplicare și o realizare mai intensivă și în aceste privințe.

I. „Vestitorul” a pornit la drum cu gândul cu-

rat de a fi „organul de unire și concentrare al tuturor, cler și mireni.” S'a și achitat, ținând mereu la suprafață necesitatea imperioasă a colaborării mirenilor cu clerul și accentuând legătura strânsă, care trebuie să fie între păstori și păstoriți. Aceasta s'a vădit când glasul Păstorului s'a adresat păstoriților, ca uniți în credință, uniți în cugete și simțiri să facă zid puternic de apărare împotriva uneltirilor dușmănoase îndreptate contra credinței și a Bisericii.

Tributul nostru modest la întărirea sentimentului religios și la adâncirea convingerii catolice românești și cimentarea unirii tuturor forțelor vii ale Bisericii noastre într'un organism viguros pe întreagă Provincia Metropolitană, dorim să-l dăm și de aci înainte încercând să stringem legăturile sufletești între păstori și păstoriți.

Suflul primăvărativ al organizării A. G. R. U.-lui ne îndeamă să facem apel către toți intelectualii diecezei noastre să aboneze „Vestitorul,” organul oficial al Eparhiei noastre și revistă de cultură religioasă, pentru că numai așa vor putea cunoaște îndemnul și îndrumările date de către iubitul și de Cristos iubitul nostru Păstor, numai așa se va putea realiza concentrarea tuturor, cler și mireni, în jurul unui ideal mântuitor lăsat nouă moștenire de Isus Cristos.

Și în special Frații Preoți se vor strădui ca să îndemne pe toți intelectualii din parohiile lor să aboneze și să cetească aceasta revistă împlinind prin aceasta îndemnul Înaltului nostru Păstor, care zice: „Totodată vă veți îngriji ca ea (rev. „Vestitorul”) să fie abonată sau cumpărată număr de număr, de toți intelectualii din parohiile Frațiilor Voastre, după putință chiar și de țărani fiind ea o revistă și de cultură religioasă.” Ord. Circ. Nr. 3674—1924). Numai așa se va putea forma aceasta legătură strânsă între cler și mireni.

II. Dar în programul „Vestitorului” se mai spune, că „va fi zala de legătură între centru și periferii . . . va fi arena unde își va putea aduce fiecare tributul la consolidarea, întărirea și propășirea noastră religioasă.” Aceasta, însă, numai atunci este cu putință de realizat, dacă Frații Preoți, chiar și cei din cele mai îndepărtate parohii, se vor folosi de acest mijloc de legătură „între centru și periferii” comunicând fiecare fără amânare tot ceea ce poate interesă și contribui la deșteptarea și întărirea sentimentului religios și la formarea convingerii religioase catolice. Nu ne putem închipui ca o activitate pastorală, fie cât de restrânsă și într'un loc ori cât de ascuns de lumea mare, să fie lipsită de momente vrednice de notat, pentru că din râvna, munca, lipsurile și chiar suferințele altora să învățăm să ne iubim legea și unii pe alții în Cristos. Iar după

pregătirile preoșimii noastre, nu se poate admite, ca cineva să fie incapabil a așeza pe hârtie ceea ce vede și experimentează zilnic. De bună seamă, că lucrurile trebuie cernute și numai cele rămase vrednice de reținut, să fie comunicate clar, fără multă vorbă, prezintându-le în adevărata lor valoare reală.

Fiecare păstor sufleteș poate să comunice chestiuni de pastorație din cari pot să învețe cei mai tineri și cu mai puțină experiență; chestiuni de morală; chestiuni privitoare la viața religioasă, culturală și materială a păstoriților. În special Mon. Protopopi, cari și așa sunt obligați ca în luna luită a fiecărui an să înainteze Ordinariatului „protocoalele vizitațiilor protopopești șcl.” (Sinod. 1926. Decr. III. § 3,8) — mai ales ei, zic, ar putea să trimeată fiecare foarte instructive dări de seamă despre viața religioasă-morală (reuniuni șcl.) a poporului din parohiile fiecărui district; despre viața culturală și starea economică și sanitară; despre eventuale monumente istorice și de artă șcl., reliefând ce este vrednic de reținut și cari sunt lipsurile de îndreptat, propunând și mijloacele dovedite apte prin experiență.

Apoi sunt așa numitele „conferențe protopopești” sau mai bine: conf. pastorale; misiunile populare șcl. Pentru că nu s'ar putea face câte o dare de seamă despre chestiunile dezbătute în acele conferențe, cari pot interesă și pe alții; și despre modul cum au decurs misiunile populare, cari se fac pe întreg cuprinsul diecezei noastre în fiecare an? Și câte și mai câte lucruri sunt, pe cari un păstor zelos le poate observa și fixa pentru lămurirea și profitul sufletesc al altora.

Aceste îndemnuri sunt expresia fidelă a glasului Înaltului nostru Păstor, când zice: „Frațiile Voastre toți, cari purtați o funcție diecezană, sunteți și corespondenții din oficiu ai revistei, având îndatorirea să-i comunicați fără întârziere toate lucrurile și evenimentele de ordin religios, cultural, școlar, economic și artistic șcl. de pe teritoriul și dela instituția încredințată Frațiilor Voastre, ca astfel ea să poată fi o adevărată oglindă a tuturor evenimentelor mai de seamă de pe teritoriul diecezei Noastre.” (Ord. Circ. Nr. 3674—1924).

Partea neoficială a revistei „Vestitorul” a fost și este totdeauna deschisă tuturor acelorora, cari ascultând aceste îndemnuri le vor pune în practică achitându-și, după putință, tributul la opera de adâncire a sentimentului religios în popor și închegarea rândurilor prin întărirea legăturii între centru și periferii și între cler și mireni, **R.**

Rânduiala Mărturisirii și Cumunecării pentru școlari la Seminarul teologie — 2 Lei bucată, la comanda mai mari rabat.

Despre bâiguielele unui rătăcit.

Faimosul pește dela Gherla, trecut în apele ortodoxiei neunite, cu scopul de-ași putea hrăni mai bogat ambiția neînfrânată, a încercat să măsoare o lovitură de coadă bieteii Biserici unite cu Roma, care l-a hrănit și l-a crescut la sânul ei de mamă, — crezând că această Biserică se va resimți pe urma loviturii lui de fiu ingrât și nemilos.

E vorba de bietul, rătăcitul și apostatatul preot-profesor dela Gherla *Ioan Pașca*, ale cărui ambiții au în trecut măsura de apreciere a superiorilor săi și care, drept răsplată pentru actul trădării ce l-a săvârșit împotriva mamei sale care l-a crescut și l-a făcut om dându-i titlul de „doctor,” — ce-l poartă pe nedreptul după actul apostatării sale, — a ajuns mare profesor și propovăduitor al neunirii pe teritoriul eparhiei sale mame.

Acest convertit de-o noapte al ortodoxiei s'a năpustiț cu întreg aparatul său științific învechit și cu tot bagajul cunoștințelor sale de doctor apostatat asupra conferințelor aranjate de doamnele greco-catolice române din Cluj și îndeosebi asupra celei ținute de mine, despre care crede, că „formează punctul de mănecare, centrul de gravitate al întregului ciclu de conferințe”, „centrul și temeiul conferințelor organizate de societatea femeilor române”. In mai bine de 20, zi: *douăzeci* de coloane ale „*Renășterii*”, organul Eparhiei ortodoxe din Cluj, se ocupă de conferința mea ținută la prefectură, pe care am temeuri serioase de-a crede, că nici n'a ascultat-o, ci și-a închipuit numai ce voiu fi zicând. Cu toate aceste mă ocup de cele spuse de el, nu pentru că le-a spus el, sau pentru că ar merita să se ocupe cineva serios de ele, ci numai pentru a arăta cetitorilor acestui periodic o altă serie de minciuni și neadevăruri, cari ni le aruncă în față apolegeții neunirii nouă catolicilor uniți.

Primești observațiuni și critici dela persoane cu cunoștințe serioase în domeniul istoriei bisericești, oameni cari își dovedesc spusele lor cu temeuri solide, rodul muncii lor. Dar bietul Pașca de-a Cluj e numai un diletant stângaciu pe terenul literaturii bisericești; adună verzi-uscate într'un conglomerat fără proporții și fără rost, prezentând cititorilor naivi, preoți și intelectuali ortodocși, lucruri învechite, perimate, drept dovezi „zdrobitoare” împotriva primatului papal, și și aceste nu dela sine, independent, ca un rezultat al cercetărilor și convingerilor sale sincere și serioase, ci reproduse devalma după doi semeni de-ai săi, preoți apostatați și ei, Döllinger și Vladimir Guettée, de cari însă pe Pașca îl aproprie numai motivul apostatării: trufia neînfrânată, înjositoare pentru un preot, dar îl îndepărtează bagajul cunoștințelor, căci, pentru simplitatea și neorientarea-i crassă de care pătimește bietul Pașca, cei doi s'ar sfii, știindu-l tovarăș.

Pe acești doi îi repețește stângaciul ucenic al apologetiei ortodoxe, neavând ce să spună mai nou, mai bun mai interesant, deși critica istorică și a textelor a înaintat mult de pe vremea lui Döllinger și Guettée, cel din-

tâi actual pe vremea Sinodului Vatican (1870), care defini dogma despre infalibilitatea papii, de care definiție se folosi el ca pretext pentru a se răsvrăti împotriva Bisericii, de fapt însă de ce nu fu luat de episcopul său teolog-consultor la acel sinod, unde voi să brileze cu cunoștințele sale; al doilea actual cam tot atunci (născut în 1816, preoțit la 1839), apostatat și el din cauza că o lucrare a sa, plină de erori galicane, fusese pusă la Indice.

Pe acești doi îi cunoaște și reproduce noul apărător al ortodoxiei, dar, bineînțeles, stângaciu și fără pricepere. Căci ascultați ce prăpăstii istorice și geografice susține bietul apostatat dela Cluj:

1. „Simboalele de credință, scrierile catehetice și apologetice nu amintesc nimic despre privilegiul episcopilor dela Roma”, acest privilej ar fi fost chiar necunoscut în biserica *primelor opt veacuri* (sic!).

2. Episcopul Roman n'ar fi avut nici un rol în poptolirea certelor religioase și în combaterea erezilor. „Nici o cearlă, nici o discuție ivită în biserică n'a fost în mod *definitiv* ? (aci teologul apostatat a uitat predicatul în labirintul încurcat al capului său ortodoxit) de vre-un episcop de Roma în *cele dintâi opt veacuri ale creștinismului* (sic!) . . . ci totdeauna sinoadele au fost acele cari au pus sfârșit în mod *definitiv* certurilor și discuțiilor religioase”.

3. Ba chiar „doi episcopi romani declară *ex cathedra* (sic!), că sunt incompetenți a judecă fără sinod” amintind confus și cu aer de savant două epistole de ale Papilor Siricie și Iuliu, pe cari, vezi, Doamne, eu nu le-aș cunoaște, căci nouă ni se ascund acaste documente „zdrobitoare”, și, — risum teneatis, — cari acum ar fi pentru întâia oră împărțite publicului românesc, de către . . . D-sa.

Amintește apoi cum au fost falsificate cuvintele sf. Augustin: *Roma locuta, causa finita*.

5. Că „aproape toți doctores ecclesiae orientalis et occidentalis 6 din 8, împreună cu imensa majoritate a s. părinți interpretează locurile biblice așa precum învață biserica ortodoxă și nu cum propune teza apuseană” (adică textele: *Tu ești Petru . . . Paște oile mele . . . și Simoane, Simoane . . .*)

6. Nu trece nici pelângă dovezile scoase în favoarea primatului papal din cărțile liturgice orientale, reducându-le bine înțeles, la nimic, — nu el, ci chiamând de ajutor pe I. P. S. Bălan dela Sibiu, pe care-l citează în materie.

Ar fi o regretabilă pierdere de vreme a se ocupa serios cu aceste năsbății și copilării ale acestui mercenar al ortodoxiei noastre, când el neagă cu o așa evidentă ignoranță, ori chibzuită reavoință, lucruri elementare, cunoscutute tuturor, cari sunt cât de puțin inițiați în elementele istoriei vechi bisericești. Le știe și el prea bine, dar vezi, trebuie, pe semne, să-și câștige merite înaintea noilor săi stăpâni, insultând pe vechea sa mamă, stăpâni cari pe semne, nu prea cred în sinceritatea „*convertirii*” lui la „legea strămoșească”. Noi ne vom ocupa cu ele nu pentru el, ci pentru cititorii noștri.

1. Că „simboalele de credință, scrierile catehetice și apologetice nu amintesc nimic despre privilegiile episco-

pilor din Roma", poate conturbă numai pe aceia, cari nu știu că nu toți scriitorii unei epoci trebuie să amintească toate lucrurile și evenimentele întâmplate în acea epocă, căci altfel ar trebui să umplă volume întregi, ci numai cele ce-i privea direct pe ei, ce servea direct scopului pentru care scriau. Apoi savantul nostru contrar ar trebui să știe, că acesta este numai un argument indirect „ex silentio”, care are valoare numai într'anumite condițiuni. Dar despre cele șapte Taine și despre Canonul Sfintei Scripturi amintesc ceva simboalele de credință și despre alte dogme precizate mai târziu? Apostatul profesor știe prea bine, că simboalele de credință s'au născut treptat, ocazional, evolutiv și ele nu cuprind încă nici azi toate adevărurile de credință precizate de Biserică și pe cari Biserica le va mai preciza în viitor.

Scrierile catehetice și apologetice? Dar Epistola I. a sf.-lui Clemente, a sfântului Ignatie către Romani, Pastor Hermae, scrierile lui Ireneu, nu sunt tot atât de vechi documente cași ori cari scrieri catehetice ori apologetice? Și acele, știe prea bine, că mărturisesc despre primatul și infalibilitatea Bisericii Romane.

2. Să zici, că episcopul Romei n'a avut în tot cursul celor opt veacuri întâi ale creștinismului nici un rol în potolirea certurilor religioase și în combaterea ereziilor, e de-a dreptul ridicol. Dar întâiul Sinod ecumenic sub al cui presidiu a ființat și cine a fost stâlpu ortodoxiei adevărate în cursul celor mai bine de 50 de ani dela Sinodul I ecumenic (325) și până la Teodosie, dacă nu papii dela Roma, pe cari a ținut mai mult erezia Ariană să-i doboare? După ale cui indicații dogmatice au osândit al treilea și al patrulea Sinod ecumenic la Efes și Calcedon pe ereziarhii Nestorie și Eutihie, dacă nu după ale lui Leon și Agaton? Cine a luat în apărare împotriva turbaților eretici pe marii patriarhi ai Răsăritului Atanasie și Ioan Gură de Aur? De ce era nevoie ca pe papii Martin și Vigilie ai Romei să-i ridice bizantinii cu forța dela sediul reședinței lor și să-i ducă la Constantinopol pe vremea celor „Trei capitale”, a „*Ekthesei*” și a „*Typos*”-ului, dacă sinoadele puteau impune dogme și canoane și fără de aderarea și consimțământul Papiilor? Aceste le știe și lepădatul meu coleg prea bine, dar trebuie să caute argumente înclupite și mincinoase cu cari să-și innăbușe glasul conștiinței sale adevărate și ca să fie pe placul noilor săi stăpâni.

3. Că doi papi au refuzat să primească apelatele alor doi eretici, îndrumându-i la sinoadele din partea locului, e lucru foarte simplu și foarte firesc, pe care l-au făcut papii pentru ca să respecte autonomia sinoadelor metropolitane și, parte, din condescență față de persoana celui ce conducea și prezidă sinodul, cum a fost și cazul lui Bonosus, episcop al Naissului, (și nu al „Sardiciei”, cum spune Pașca neorientat; dar el ține încă la Döllinger și Vladimir Guettée).

Cunoșteam și eu bine aceste cazuri „zdrobitoare” și altele neamintite de apostatul meu coleg, chiar și

înainte de a le fi „revelat” D-sa publicului românesc; dar eu le-am găsit foarte firești.

Le găsea și dânsul, dacă se informă nu la oameni pătimiși, ca Döllinger și Guettée, ci, de pildă, la Zeiller, ori alții, și atunci nu s'ar fi făcut de râs înaintea oamenilor cari știu ceva din geografia istorică, el profesorul și doctorul în teologie, zicând, că Bonosus a fost un episcop în Italia, când toți cei orientați cât de cât în elementele istoriei și geografiei bisericești știu, că *Sardica* nu era oraș în Italia, ci simpluminte capitala de azi a Bulgariei, Sofia, pe vremuri centru metropolitan foarte însemnat, și că Bonosus a avut un rol de mare influență asupra istoriei religioase a popoarelor dela Dunăre. Vezi bine, că dl Pașca greșește în transcrierea numelui, scriind „*Sardicia*”, ca unul care e complet analfabet în cele ale istoriei și geografiei vechi.

La ce să mai și discutăm cu un astfel de neorientat? O facem din condescență față de publicul cititor, pe care voim să-l prevenim față de astfel de oameni fără pregătire și cari totuș se pretează mari învățați.

4. Să venim la altă obiecțiune, cam răutăcioasă: că noi am fi falsificat cuvintele sf.-lui Augustin: *Roma locuta, causa finita*. Adevărul e, că sf. Augustin n'a spus aceste cuvinte exact în forma aceasta, dar le-a spus, atât după înțeles cât și după dispoziția lui sufletească, cu cuvinte echivalente. Reproducem textul după Batifol: „*De hac causa duo concilia missa sunt ad sedem apostolicam, inde etiam rescripta venerunt. Causa finita est: utinam finiatur error*”.¹ Era vorba despre osândirea ereziei pelagiane susținută de Celestie și Pelaghie, pentru acărora osândire n'a fost destulă autoritatea sinoadelor africane din Mileve și Cartagina, de aceea aceste două sinoade se adresară către Papa să intervină și el cu autoritatea lui mai mare. De fapt papa ținând un sinod la Roma, și intervine printr'o lungă scrisoare, în care „apostolici vigoris auctoritate” osândește pe cei doi ereziarhi. Atunci Augustin, bucurându-se de această veste, într'o cuvântare a sa, ținută în 23 Sept. 417 în Cartagina, a spus memorabilele cuvinte, pe cari catolici obișnuiesc a le reproduce mai scurt și mai pregnant așa: *Roma locuta, causa finita*. Dar unde e aici falsificarea? Au nu sunt exact aceleași cuvinte după înțeles? Nu e vorbă în ele de „*sedes apostolica*” adică de *Roma* și de „*causa finita*”? Dar ce calomniază atunci apostatul nostru frate despre noi, pentru cuvintele, pe cari desigur și dânsul le va fi folosit și crezut pe vremea credinței sale curate?

5. Ce privește apoi interpretările date de „*doctores ecclesiae*” textelor pe cari întemeiem noi primatul sf.-lui Petru și, în consecință, al episcopilor Romani, nu mai țin de folos să insist. Am expus îndeajuns aceste interpretări în cartea mea: *Primatul Papiilor în Istorie*, pe care o va fi cunoscând și dl Pașca și în conferința mea dela Cluj, după cum va putea vedea oricine când se va

¹ Siége Ap. p. 238.

publica. Țin să amintesc numai atât, că *Varlaam* metropolitul Moldovei și *Antim Ivireanul* au fost destul de mari „ortodocși” și cu toate acestea ei au admis interpretarea ce o dau catolicii acestor cuvinte: *Tu ești Petru* etc. . . . Iată ce zice cel dintâi într'o cuvântare a sa: „Deci acest apostol (Petru) își părăsi muiera sa și casa sa și toate valurile lumii de bună voia sa. Pentru aceea și Hristos cinsti-l pe însul și-l făcu mai marele Apostolilor și-i zise: *Tu ești Petru*¹ . . . Iar celalalt: „Cine nu va mărturisi cumcă vrednicile aceste se cuvîn lui Petru, devremece *el a fost vârf cetei apostolești și mai întâi în rânduiala ucenicilor*”² . . . Dar aceste sunt interpretări de pe vremea când ortodocșii nu mergeau la potestați să învețe arme împotriva catolicilor.

6. Ce privește cărțile liturgice, este un fapt nerăsturnabil, că ele recunosc primatul lui Petru și al Papiilor, orice ar fi zis I. P. S. Bălan în 1909 și ori ce ar mai putea născoci teologia ortodoxă de azi pentru a înăbuși glasul sincer al acestor vechi documente despre credința Bisericii orientale. Aceasta e atât de adevărat, încât ortodocșii de azi nu mai pot altfel înăbuși glasul acestor mărturii despre credința catolică a bisericii răsă-

ritene, decât numai schimbând ori omițând textele liturgice favorabile lui Petru și urmașilor săi. Despre aceste schimbări și omiteri — am putea zice chiar falșificări, — am putea spune câte ceva și vom și spune ocazional, să vadă frații neuniți sinceritatea chiriarihilor lor de-a păzi neschimbată vechea credință ortodoxă. Aceste falșificări nu-l tulbură pe Dl Pașca? Nu de oarece trufia oarbă i-aîntunecat mîntea și i-a împietrit inima. A intrat pe calea pierzării, pentru că n'a fost prieten al Adevărului niciodată. Invățătura blândului Nazarinean nu i-a străbătut niciodată ființa îndârjită prin trufie.

Bietule nenorcit, ai apucat pe calea cea mai rușinoasă a tradării de credință, a lepădării de mama care te-a doicit și te-a făcut om! Biserica pe care o ocărăști și o combați, fii sigur, nu se va resimți de atacurile tale neputincioase. Ea va crește și va înflori, iar tu vei apune și vei pieri, cu muștrarea conștiinței, că ai săvârșit cea mai neagră dintre tradări. Ți vei da seama vre-odată de prăpastia în care te-ai prăvălit? Ar fi bine de tine.

Păr. Dr. Aloisie L. Tăutu,
profesor de teologie, Oradea.

¹ *Varlaam*, Cartea de învățătură. Iași 1643 p. 91.

² *Predicile lui Antim Iv.* Buc „Minerva” 1915 p. 52.

A. G. R. U.

Ziua de 4 Aprilie 1929 va rămânea o zi memorabilă în viața noastră bisericească. Undele calde ale mișcării de primenire pornită încă în primăvara anului 1928 la Congresul credincioșilor noștri mireni dela Cluj, s'au revărsat asupra diecezei noastre, dând viață „Asociațiunii Generale a Românilor Uniți” (A. G. R. U.) în cadrele unei impozante manifestări a credincioșilor din întreaga dieceză, cum rar s'a mai văzut în Oradea.

Conform programului fixat de mai înainte, neobositul și inimosul român unit *D. Dr. Valer Pop*, avocat și președintele Comitetului central al AGRU-lui din Cluj, a ținut în ziua de 4 Aprilie c. în sala cea mare a Primăriei o strălucită vorbire despre însemnătatea mișcării ce s'a pornit între credincioșii mireni ai bisericii române unite. Spațioasa sală a Primăriei cu toate galeriile a fost arhiplină de cei veniți din toate părțile diecezei să primească dela izvor lumina, cum atât de plastic a spus Il. Sa Dr. Iacob Radu prepozit, în vorbirea prin care a salutat în numele bisericii pe cei adunați: lumină din lumină.

În cele ce urmează vom încerca să schițăm, în câteva note prinse la repezeală, cum a decurs aceasta zi memorabilă.

Sf. Liturghie în catedrală.

La ora 8:30 s'a început în biserica catedrală Liturghia solemnă oficiată de *Excelența Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu*, care prin o cuvântare ocazională a îndemnat pe toți fiii Bisericii să-l caute pe Isus, la locul unde l-au pus pe el: în sf. noastre biserici, unde se află pe altare în S. Cuminecătură gata să ne primească și să ne sfințească.

Cei prezenți, în număr foarte mare, la aceasta Sf. Liturghie au gustat cu multă pietate și admirație arta corală bisericească a măiestrului Fr. *Hubic*. Talentul neprețuit al măiestrului compozitor *Hubic* ne-a dat prilej în frumoasele sale creațiuni de artă să preamărim pe cel care a dat oamenilor daruri ca aceste.

După Sf. Liturghie toată lumea s'a îndreptat spre palatul episcopesc, unde a fost o recepție, la care a vorbit D. Dr. Dem. Kiss, avocat, împodobit cu toate insigniile Ord. Sf. Grigorie cel Mare. În câteva cuvinte a tălmăcit înaltului Ierarh sentimentele de alipire și suținere fiască a tuturor credincioșilor din dieceza Orăzii, pe care Excelența Sa o păstorește cu râvnă apostolică ca și un adevărat urmaș al Apostolilor. A răspuns Excelența Sa viu mișcat de aceasta manifestație a dragostei creștinești din partea fiilor sufletești și a dat binecuvântarea arhierască asupra gândurilor bune ce se vor înfăptui astăzi

Adunarea generală.

De aici mulțimea s'a dus la Primăria Municipiului Oradea, unde, în sala cea mare dovedită neîncăpătoare pentru aceasta ocaziune, la ora 12 a avut loc adunarea generală de constituire a Comitetului diecezan al AGRU-lui.

A fost de față toată elita credincioșilor noștri mireni din Oradea și din dieceză; iar parohiile au fost reprezentate prin delegații din țărani. Printre personalitățile marcante notăm: I. P. S. Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu, Episcop diecezan; Il. S. Dr. Iacob Radu, prepozit; Il. S. Dr. Gh. Miculaș, vic. gen. episc. rectorul Academiei teol.; Abatele Dr. Iosif Pop; Dr. E. Dăianu, protopopul Clujului; Msgr. Dr. Grigorie Pop, canonic; Magnif. D. Aug. Maghiar, canonic, senator; Dr. Valer Pop, avocat Cluj; Dr. Dem.

Kiss, avocat Oradea ; D. Iosif Pogan prof., consilier municipal și mulți alții cari ni-au scăpat din vedere.

Dupăce întreaga adunare a învocat ajutorul Spiritului Sfânt cântând „Impărate ceresc . . .” D. Dr. Dem. Kiss, președintele comitetului diecezan de inițiativă, salută pe Excelența Sa, care și aici, ca la toate manifestațiunile fiiiilor săi sufletești, a ținut să fie de față îmbărbătând și întărind convingerile a căror manifestare strălucită este adunarea de astăzi. Arată, apoi, scopul adunării și roagă să primească funcțiunea de secretari generali ai adunării pe Dnii : Dr. L. A. Tăutu, prof. de teol., secretar gen. bisericesc ; Dr. Victor Gherman, medic, secretar gen. laic încredințat și cu dresarea procesului verbal.

La cuvântul, apoi, Il. Sa Dr. Iacob Radu, prepozit. Il. Sa între vii aclamațiuni salută adunarea din partea bisericii. O aseamănă cu o sărbătoare de înviere, la care este obiceiul ca toți credincioșii să aprindă luminile din flacăra luminii preotului din altar : *lumină din lumină*. Așa cei adunați aici — spune Il. Sa — au venit, ca din lumina care se va aprinde aici să ducă și la ei acasă : lumină din lumină. Incheie dorind, ca vorbele ce se vor rosti aici să fie temelia unei noue vieți sufletești, lumina ce se va aprinde să fie lumina vieții vecinice.

Intre aclamațiuni ce nu voiau să contenească se ridică Dl avocat Dr Valer Pop, președintele Comitetului central al AGRU-lui. Regretăm, că nu putem reproduce din cuvânt în cuvânt aceasta desăvârșită vorbire vrednică să fie citită de toți Românii uniți. O redăm în rezumat după notele luate la rezezeală :

Ne plângem — spune Dl Dr Valer Pop — de zdruncinarea morală a societății și ne străduim totodată să explicăm răul și cauza mizeriilor, cari bântuie societatea. Dar explicarea o facem în mod foarte simplist aruncând toată vina asupra războiului, fără ca să ne întrebăm cum se poate ca războiul, care a scos la suprafață spiritul larg de jertfă până la jertfirea de sine, cum se poate ca acel războiu să fie cauza tuturor relelor din societate. Nu războiul este cauza zdruncinării morale a societății și a relelor de cari suferă, căci progresul răului are o cauză mai îndepărtată de cât războiul. Societatea omenească trebuie să aibă o bază solidă. Istoria ne învață că aceasta bază a fost, este și va fi : *Credința*. Dacă relele și păcatele există în societate, nu le-a adus războiul, ci acele acțiuni subversive, cari au căutat să surpe stânca de granit, baza solidă a societății : credința. Cei ce voiau să răstoarne societatea și-au dat bine seama care trebuie să fie obiectivul atacurilor, pentruca acele să fie încununat de succes. Le-au îndreptat în contra bisericii prin : erezii, schisme, modernism, socialism, nihilism, bolșevism șcl. ; au căutat să zdruncine concepția spirituală înlocuind-o cu cea pozitivă materialistă. Rezultatul a fost, că în loc de armonizare s'a produs lupta, lupta de clase, lupta între popoare : *bellum omnium contra omnes* ; în loc de ierar-

hizare s'a introdus anarhia ; în loc de moralizare, păcatele și desfrâul au pus stăpânire pe sufletele oamenilor,

Și oare statul, societatea nu este de vină, că aceste rele au progresat ? Da, este de vină. Statul a dat liber curs acestor idei și sub falsa concepție a libertății opiniei și a presei a tolerat, ca în zeci și sute de mii de exemplare cel întâiu venit să și bată joc de convingerile și sentimentele cele mai curate ale membrilor societății ; și societatea din lașitate a tolerat să se strecoare veni-nul în sufletele generațiilor.

E momentul aci să ne întrebăm — zice Dl Dr, V. Pop : — au reușit oare să doboare biserica, stânca de granit, credința ? Nu. S'au produs zguduiri mari, ce-i drept : Revoluția franceză a crezut, că poate decretă inexistența lui D-zeu ; că închizând bisericile și făcând să amuțiască slujbele dela altare vor putea desrădăcina și credința ; au ridicat pe altar o femeie goală profanând astfel ce aveau creștinii mai sfânt, locul jertfei euharistice. Dar toate acestea au trecut ca și un vis urât, iar biserica și credința și-au reocupat locul.

În Rusia asemenea prin cele mai îngrozitoare mijloace au încercat să surpe credința, dar n'au putut să doboare biserica vie, care este și va fi în sufletele noastre.

În Italia chiar a fost persecutată și alungată crucea și religiunea. La Primăria Romei au așezat un francmazon, care ani de-arândul și-a bătut joc de biserică și de capul ei văzut. Dar credința a fost reintrodusă și astăzi toată legiuirea civilă trebuie să fie în concordanță cu cea bisericească, cu canoanele codicelui, Preasfântul Părinte Papa este astăzi slăvit mai mult ca ori când. (Întreaga adunare în picioare aclamă îndelung pe Papa). Ideia că la temelia societății trebuie să fie credința, a prins manifestându-se prin împăcarea Quirinalului cu Vaticanul. Credința și Biserica sunt vecinice, indestructibile, căci reprezintă D-zăirea pe pământ, reprezintă vecinicia clădită pe Petru.

Și noi laicii să nu putem da o părțică măcar de contribuție la întărirea și propășirea lor ? Muncă noastră este și posibilă și necesară. Cum ? Răspund prin o legendă. În Roma persecuțiunilor creștine de pe timpul lui Nero, când creștinii au suferit cele mai grozave chinuri, unii creștini tremurând pentru viața lui Petru, l-au rugat să plece din Roma. Și Petru a plecat. Ajungând pe via Appia i s'a arătat Isus trist mergând către Roma. Petru l a întrebat : Unde te duci Doamne ? Quo vadis Domine ? Iar Isus a răspuns : „La Roma ca să mă răstignesc a doua oră pentru lume, deoarece tu ai părăsit turma și locul unde te-am pus”. Atunci Petru s'a întors la Roma spre mirarea tuturor și zicea : am văzut pe Domnul !

Noi laicii să nu, părăsim din lașitate locul care ni se cuvine ; să ne întoarcem la locul de luptă să dăm contribuția noastră la lupta ce se dă între D-zeu și cel rău, dovedind că suntem creștini și să nu ne rușinăm, că suntem creștini. Aceasta luptă, însă, să nu o dăm izolați, ci în strânsă legătură unii cu alții și cu Biserica. Cimentarea acestei legături este scopul „Asociațiunii Generale a Româ-

nilor Uniți" A. G. R. R. U. Acest scop este clar fixat în proiectul de Statute. (Citește din proiectul de Statute): " *Art. 3. Scopul AGRU este: Susținerea, apărarea și realizarea intereselor bisericii unite cu Roma prin: a) adâncirea vieții religioase a membrilor; b) intensificarea educației religioase; c) combaterea curentelor sociale și religioase cu caracter sectant, destructiv și anticreștinesc; d) îndrumarea vieții publice și private potrivit eticei creștinești și în sentimentul iubirii de neam și de patrie*".

De aici se vede — zice Dl Dr V. Pop — că această acțiune nu înseamnă luptă politică de partid, aceasta este o politică mai sublimă izvorâtă din spirit creștinesc, ca pe fiecare familie să o facem o celulă sănătoasă a organismului social.

Inseamnă aceasta doară, luptă confesională? Nu! Ogorul românesc este atât de păraginit, încât multă vreme cele două biserici surori pot merge împreună, pot da lupta comună pentru ajungerea idealului comun: fericirea neamului românesc; fiecare să facă opera de purificare și moralizare a vieții neamului și cărările nu se vor încrușișă dușmănoase. Noi credem și dorim unirea bisericilor, dorim să fie o turmă și un păstor, dar nu prin acțiune de prozelitism, prin luptă confesională, ci prin ajutorul și bunătatea lui D-zeu. Când el va afla de bine se va face și unirea. Și până atunci, însă, să ne adunăm în AGRU ca să aducem tributul nostru.

Se întreabă apoi, de ce să o facă aceasta tocmai laicii? Și răspunde: Unirea bisericii românești din Ardeal cu Roma a săvârșit marea operă de moralizare și regenerare națională. Aceasta misiune și-o poate asumă de nou să fie îndrumătoarea în opera de asanare morală a neamului. Și atunci se va putea adresa odată neamului românesc cu cuvintele Evangheliei: Eu am fost pentru voi calea, adevărul și viața! (Aplauze furtunoase).

A vorbit, apoi, Dl Al. Mișuțiu iunior. În numele Asociațiunii Naționale a Studenților Români Uniți din Oradea salută adunarea și declară, că ANSRU aderează la ideea înființării AGRU-lui.

Se circulă listele de înscriere de membri printre toți cei de față, iar în timpul acesta ia cuvântul Msgr Dr Grigorie Pop canonic, care a rostit o înflăcărată vorbire. Între altele a spus: Biserica noastră unită până la marele războiu, trăind sub opresiunea de rasă a fiilor săi a rămas izolată de curentele mari de gândire și realizare a catolicismului, desfășurându-și activitatea mai mult pentru apărarea ființei etnice a fiilor săi. După ce și-a împlinit, însă, aceasta misiune istorică prin întregirea națională a neamului nostru, în fața corupției generale a moravurilor, a invasiunii cutropitoare a unui spirit neopăgân și a unei morale închise între scoarțele codului penal, — Biserica română unită este chemată ca, precum a salvat ființa noastră etnică prin trezirea și cultivarea conștiinței latinității noastre, tot așa să salveze și ființa creștinească a neamului nostru. Și adunarea de azi îmi

spune, că Biserica română unită și-a înțeles noua misiune, căci mișcarea ce se consacră azi prin aceasta frumoasă adunare este gruparea laicului pentru o colaborare sistematică cu ierarhia bisericească pentru adâncirea sentimentului religios și moral și răspândirea principiilor creștinești în toate straturile societății omenești. Mișcarea aceasta este veche, datează de pe vremea Apostolilor și întâiele veacuri ale creștinismului.

Dorește, ca prin opera acestei asociațiuni să se extindă împărăția lui Dumnezeu în administrația, în legislația, în viața economică, în politică, în viața individuală, familiară și socială a țării.

După aceste, amintind, că Sf. Părinte Papa Piu XI. își serbează anul acesta aniversarea de 50 ani de preoție, propune organizarea unui pelerinaj la Roma cu un vast program, pentru care roagă Asociațiunea să facă o propagandă cât mai intensivă. Propunerea se primește. Incheie, apoi, cu un entusiast apel: Azi am sfințit un steag! Să fâlfaie el deasupra bisericilor, deasupra școalelor, deasupra caselor, deasupra colibelor, deasupra palatelor, deasupra fabricelor, deasupra satelor, deasupra orașelor, deasupra întreg pământului nostru strămoșesc! Trăiască Isus în inimile tuturor!

A urmat, apoi, alegerea membrilor comitetului diecezan, care s'a constituit în modul următor: *Președinte*, Dr Dem. Kiss, avocat, Oradea; *vice-președinți*: Dr Coriolan Bucico, Oradea și Dr Gh. Mureșan, Beiuș; *secretar general*: Dr. Victor Gherman, medic, Oradea; *cassier*: Dr Ioan Hica, notar public, Oradea; *Membri*: 1. dl. Colonel C. Frențiu (Holod); 2. Dr Gelu Egri adv. Oradea; 3. Dr. Iuliu Kiss (Marghita); 4. Dl Jacob Niște (Salonta); 5. Dr Cornel Pop (Carei); 6. Dr Ștefan Mărcuș (Oradea); 7. Dr V. Bleda adv. (Oradea); 8. Dr Savu Marta adv. (Oradea); 9. Dl Petru Fodor profesor, (Oradea);

După ce comitetul a fost constituit a luat cuvântul I. P. S. S. Dr Valeriu Traian Frențiu. Excelența Sa a spus, că: Poporul ales a lui D-zeu, după o îndelungată robie în suferințele Egiptului, a rălăcit 40 de ani în pustie, făcându-se părtaș de atâtea daruri și binefaceri dela D-zeu și totuși a murmurat împotriva lui; ba chiar și Moise s'a îndoit. Pentru aceasta D-zeu i-a pedepsit în diferite forme; iar lui Moise nu i-a permis să intre în pământul făgăduinții. După o robie de una mie de ani și neamul nostru românesc a scăpat, cu ajutorul lui D-zeu, de sub stăpânirile altor neamuri și a întemeiat Hanaanul: România Mare, prin unirea tuturor Românilor. După unire însă, și unul și altul s'a lăudat, că el a făcut Unirea, în loc să mulțumească lui D-zeu pentru darurile și binefacerile sale. De 10 ani — a spus Excelența Sa — rătăcim și ne frământăm în Hanaanul acesta, fără să ne putem bucura îndeajuns de toate bunățiile date de D-zeu țării noastre. Și aceasta pentru că ni-au slăbit cele două lumini: credința și moralitatea.

Intellectualii nostri au hotărât să înființeze Asociația Generală a Românilor Uniți pentru restabilirea moralității

și întărirea credinței curate, pe care am primit-o dela Roma. Aceasta vrea și trebuie să o propovăduiască AGRU.

Cere binecuvântarea lui D zeu asupra AGRU-lui, ca încurând să recunoaștem cu toții stăpânirea lui D-zeu, și ieșind din rătăcire să ne putem bucura de toate bunățile date țării noastre dela D-zeu. — Declară adunarea închisă.

Corul studenților dela Academia teol. română unită cântă: Imnul regal, iar adunarea ascultă în picioare.

Masa comună.

La ora 14 a avut loc o masă comună în sala cea mare a „Cercului Catolic”, la care a luat parte și I. P. S. S. Dr Valeriu Traian Frențiu.

La masă s'au rostit mai multe toasturi. Lipsa de spațiu nu ne permite să ne ocupăm de fiecare, deși s'ar merită, căci fiecare a fost o sinceră manifestare a mângâierii sufletești pe care ni-au picurat-o în suflet aceste clipe solemne de mărturisire publică a credinței.

La Teatrul „Regina Maria”.

La ora 17 30 elevii liceului român unit din Beiuș au debutat pe scena teatrului „Regina Maria” cu piesa dramatică „Hristos”. În 3 acte, un prolog și apoteoză ni se înfățișează patimile Mântuitorului. Sala arh'plină a răsplătit cu vii aplauze debuturile elevilor, cari s'au achitat pe deplin fiecare în rolul său.

Părinților asumpționiști dela Beiuș, cari au introdus și la noi acest frumos obicei din apus de a reprezenta publicului în mod intuitiv patimile Mântuitorului și au instruit elevii cu multă dragoste și paciință, li se cuvine toată recunoștința și mulțumita din partea publicului, care a avut parte de câteva clipe de înălțare sufletească.

Iar Păr. Protopop Gh. Maior din Oradea Olosig, poate avea mângâiera sufletească, că ostănelile sale pentru organizarea acestei grandioase manifestări a Românilor uniți din Eparhia Orăz i, au fost încununat de succes.

* * *

A fost aceasta manifestațiune din ziua de astăzi o izbucnire a forței tainice, care stăpânește sufletele fiilor Bisericii noastre unite cu Roma, izbucnire, care subliniază atât de strălucit cuvintele Scripturii: „Nici porțile iadului nu o vor birui pe ea . . .”

Lumina, care s'a aprins la Oradea în 4 Aprilie 1929 să lumineze tuturor calea către mântuire prin uniunea credinței, Domnului să ne rugăm!

Cronicar.

Reuniunea „Sf. Maria” în Beiuș.

În ziua de 9 Decembrie a anului trecut s'a ținut în cadrele obișnuite Adunarea generală a Reuniunii Sf. Maria. Din aceasta adunare reținem următoarele.

Conform scopurilor Reuniunii s'a muncit cu mult zel pentru promovarea credinței a dragostei față de Casa Domnului și în special pentru promovarea cultului Maicii Preacurate.

Reuniunea — conform statutelor — funcționează sub conducerea Păr. protopop dr. Valer Hetcou, ca președinte. Secretar este Păr. I. Teiușan prof. de religie la liceul de băieți. La aceasta adunare a fost ales vicepreședinte dl. Anton Popoviciu directorul băncii

Bihoreana, — în locul dlui Demetriu Marian plecat din Beiuș, — iar cassier Păr. T. Mateiu prof. de religie la liceul de fete.

Societatea are 126 membri, dintre cari 22 fondatori; 65 pe viață și 33 ordinari.

Doamnele și domnișoarele membre ale acestei Reuniuni s'au constituit într'un subcomitet, în frunte cu venerabila dnă Eufemia Ștefanica; vicepreședintă este mult apreciată dnă Angela Selăgian profesoară, iar secretară dna Amalia Popoviciu — Membrele sunt împărțite în câteva secțiuni pentru a putea munci mai cu folos:

I. Secția pentru înfrumusețarea bisericii este condusă cu mult devotament de dna Angela Selăgian. Membrele secției sunt: dna Elisa dr. Pavel directoarea liceului de fete, dș. Valeria Ștefanica profesoară și dna Amalia Popoviciu. O zeloasă membră a secției, dna Lucia Marian s'a depărtat din Beiuș.

Membrele secției împodobesc altarul cu prilejul sărbătorilor și al altor manifestațiuni bisericești. Pentru obținerea unui modest fond din care să se acopere cheltuielile secției, la inițiativa distinsei conducătoare, se aranjează an de an bazar de Crăciun, la care se vând diferite obiecte confecționate de membrele Reuniunii. Din suma realizată la bazarul din 1927, s'a cumpărat un covor în valoare de 4976 Lei pe seama bisericii.

II. Secția pentru îngrijirea paramentelor și a altor vestimente bisericești, a muncit cu multă trageră de inimă, condusă de dna Euf. Ștefanica. Membrele ei sunt, dnele O. Borlan, Iolanda dr Hetcou, Maria Popluca și Viorica Teușan.

III. O altă secție s'a ocupat cu îngrijirea odăjdurilor bisericești. Aceasta secție a reînviat 2 rapori cu suma de 1615 Lei. Secția are acum numai o singură membră pe dna Maria Bozac, depărtându-se din Beiuș zeloasa membră, dna Veturia dr. Munteanu n. Butean.

IV. Secția pentru îngrijirea cimiterului a dezvoltat o muncă foarte laudabilă, aducând în rând toate căile din cimiter, nivelând 145 morminte neîngrijite, sădind flori pe ele, punând 36 cruci de lemn cu o mică inscripție pe mormintele celor ce n'au rude în Beiuș: profesori elevi și alții. — Vrednica conducătoare a acestei secții este dna Elena dr Bozac profesoară, asistată fiind de dnele: Octavia Borlan, Gizela Erdeli, Gabriela Antal, Cornelia Kralic și Letiția Nagy.

V. Reuniunea Sf. Maria mai are încă o secție de propăgandă în frunte cu dl protopop Hetcou și dna Ștefanica. Membrii secției sunt dnii I. Teiușan și T. Matei. Aceasta secție s'a străduit să adune membri și a stăruit printre aceștia pentru a se împărțăși cât mai ales cu sf. Taine.

VI. Secția caritativă este condusă de dna Iolanda dr Hetcou. Din aceasta secție fac parte dș Emilia Ciumpă, păr T. Mateiu, păr. I. Merloz și păr. A. Malfatti. Aceasta secție a distribuit la Crăciunul anului 1927 ajutoare în valoare de 6075 lei care sumă s'a realizat din venitul unei serbări aranjată de elevii internatului de băieți sub conducerea părinților Assumpționiști.

VII. Patronajul pentru servitoare a luat ființă din inițiativa vredniciei vicepreședintă a subcomitetului doamnelor, dna Angela Selăgian.

Cursurile de educație morală, scriere, cetire și instrucțiuni pentru primirea sf. Taine ale Marturisirii și Cuminecăturii, au fost cercetate de a seamă de servitoare și s'au ținut în Duminecile din Postul sf. Păști. Dna Angela Selăgian a fost ajutată în munca aceasta de dnele: Euf. Ștefanica, Elena dr. Bozac și ds. Ana Ciumpă.

În cadrul Reuniunii Sf. Maria funcționează și corul bisericii unite condus cu multă răvnă și jertfă de către dl. prof. Teodor Nagy, căruia pentru zelul său deosebit, i se cuvin multe mulțumiri.

Pentru diferitele secțiuni s'au înregistrat următoarele donațiuni I. P. S. Sa Episcopul diecezan 1000 Lei pentru „patronaj”; dna Angela Selăgian tot pentru aceasta secțiune a abonat revista Lumina Creștinului. Familia Ciumpă a dat 1000 Lei, dna Octavia Borlan 500 Lei, dna Veturia dr Muntean 115 Lei pentru rapori; Dna Iolanda Hetcou 300 Lei pentru împodobirea altarului Dna Angela Selăgian a dăruit 1354 Lei pentru cumpărarea unui covor.

Secția îngrijirii cimiterului a colectat pentru scopurile ei dela membri Reuniunii dar și dela alți binefăcători suma de 6990 Lei.

Dumnezeu să binecuvinteze munca devotată a membrilor ca să poată urma cu mult zel înainte.

E. P.

REDAȚIONALE.

Din lipsa de spațiu a rămas continuarea temeinicului studiu al Msgr. Dr Grigorie Pop: „Chestiunea romană,” precum și alte articole și informațiuni. Rugăm pe On. Colaboratori să ne scuze pentru întârzierea publicării celor trimise. Vor urmă.

Redactor responsabil: Pr. Dr. Nicolae Flueraș.

Tipografia „ATENEUL” S. A Oradea. (145—929)